

ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการยอมรับนวัตกรรมของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา
ที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาระบบทางไกลผ่านดาวเทียม

นางสาว ธนพร แสงซ่า

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-947-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I19196143

**THE EXPECTANCY , GRATIFICATION AND THE ADOPTION OF
DISTANCE LEARNING INNOVATION AMONG TEACHERS
IN THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION**

Miss Thanaporn Sangkum

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

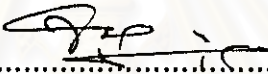
Chulalongkorn University

Academic Year 1999

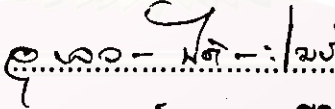
ISBN 974-334-947-2

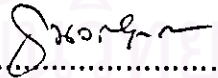
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการยอมรับนวัตกรรมของครูสังกัดกรม
 สามีญศึกษา ที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาแบบทางไกลผ่านดาวเทียม
โดย น.ส ธนพร แสงช้า
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ . ดร ธนวดี บุญลือ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

..... กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

ธนพร แสงขำ : ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการยอมรับนวัตกรรมของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา
ที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาระบบทางไกลผ่านดาวเทียม (THE EXPECTANCY , GRATIFICATION
AND THE ADOPTION OF DISTANCE LEARNING INNOVATION AMONG TEACHERS IN THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. ดร. ธนตรี บุญลือ , 148 หน้า
ISBN 974-334-947-2

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความคาดหวัง ความพึงพอใจ และการยอมรับนวัตกรรม
การศึกษาระบบทางไกลผ่านดาวเทียม ของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทาง
ประชากรต่างกัน จำนวน 350 คน จาก 75 โรงเรียนทั่วประเทศ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจง
ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การทดสอบความแตกต่าง (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแปรทางเดียว
(One - Way ANOVA) การทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของ Scheffe และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วย
ค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC*

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการการศึกษาระบบทางไกลผ่านดาวเทียมที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน
จะมีความคาดหวังและความพึงพอใจต่อโครงการนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่
เป็นไปตามสมมุติฐานที่ 1
2. ความคาดหวังของครูที่เข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
กับพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนในโครงการ ฯ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 2
3. ความพึงพอใจของครูที่เข้าร่วมโครงการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
กับพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนในโครงการซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 3
4. การยอมรับการสื่อสารระบบทางไกลผ่านดาวเทียม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .001 กับระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ 4

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.... 2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4185249228 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : DISTANCE LEARNING / EXPECTANCY , GRATIFICATION AND ADOPTION OF INNOVATION

THANAPORN SANGKUM : THE EXPECTANCY , GRATIFICATION AND THE ADOPTION OF DIANTANCE

LEARNING INNIVATION AMONG TEACHERS IN THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. THANAVADEE BOONLUE , PH. D. 148 pp. ISBN 974-334-947-2

This research aimed to study the expectancy , gratification , and the adoption of distance learning innovation among 350 teachers from 75 schools affiliated to Department of General Education The Statistics applied for this research are t -test , One - way ANOVA , and Pearson's Product Moment Correlation . SPSS / PC + is used to analyze the data results of the above mentioned study .

The study could be concluded as follows ;

1. The expectancy and gratification of those teachers who joined the Distance Learning Project is not significantly vary due to the variation of characters in population's gender , age , education , work experience , and duration of Project participation .
2. It was found a significant correlation relationship between the expectancy and the practice of distance learning innovation .
3. There was a significant relationship between the gratification and the practice of distance learning technology.
4. It was found there was a significant relationship between the adoption and the gratification of practicing distance learning innovation .

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา... 2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการสนับสนุนและการให้โอกาสจากหลายบุคคล
ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและน้ำใจของทุกท่าน

กราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในทางนิเทศศาสตร์
แก่ผู้วิจัย อันเป็นพื้นฐานสำคัญกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้

กราบขอบพระคุณท่านอธิบดีกรมวิชาการ ดร. อ่าง จันทวนิช ที่ให้โอกาสทางการศึกษา
และเมตตาให้คำแนะนำในด้านสถิติ และข้อคิดต่างๆอันเป็นประโยชน์สูงสุดกับวิทยานิพนธ์เล่มนี้

กราบขอบพระคุณ รศ. ดร. ธนวดี บุญสืบ ที่ให้โอกาสและกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ รวมทั้งความเมตตาอย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย กระทั่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จด้วยดี

กราบขอบพระคุณ รศ. อุดลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ผู้ให้คำแนะนำในการศึกษาวิจัยตลอดมา และกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์
ที่กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่
ผู้วิจัย

ขอขอบคุณ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยมี ท่าน ขวัญแก้ว วัชรโรทัย
เป็นประธานกรรมการบริหาร และขอขอบคุณ อาจารย์.เชาวนิษฐ์ และคุณหนอน ที่ได้ให้ความ
กรุณาเชื้อเพื่อข้อมูลเบื้องต้น รวมทั้งให้คำแนะนำในการเก็บข้อมูล เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณท่าน ผู้อำนวยการสามัญจังหวัดต่างๆจังหวัด ที่ได้สละเวลาช่วยติดตามและจัด
ส่งแบบสอบถาม กลับมายังผู้วิจัยภายในเวลาที่กำหนด และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนทุกๆ
โรงเรียน ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามอันเป็นข้อมูลสำคัญในครั้งนี้

ขอขอบคุณกำลังใจจาก คุณพ่อ คุณแม่ น้องไข่ น้องต้ม น้องเบล และเพื่อนๆทุกคนที่
คอยสนับสนุน และช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

และท้ายสุดขอขอบคุณ ร.ต.อ. ทวี อร่ามเรืองกุล ผู้จุดประกายความคิดและมอบโอกาส
ทางการศึกษา อีกทั้งยังให้การสนับสนุนในทุกๆด้าน และเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยสามารถฝ่าฟัน
มาจนถึงวันแห่งความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ธนพร แสงช้า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ

บทที่

1	บทนำ.....	1
1.1	ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
1.3	ขอบเขตของการวิจัย.....	12
1.4	คำนิยามศัพท์.....	12
1.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
2.1	ทฤษฎีความคาดหวัง.....	14
2.2	ทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ.....	16
2.3	ทฤษฎีการยอมรับนวัตกรรม.....	22
2.4	แนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.....	25
2.5	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม.....	32
2.6	แนวคิดเกี่ยวกับดาวเทียม.....	36
2.7	แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทใหม่ของครูอาจารย์.....	44
2.8	แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารการสอน.....	50
2.9	แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการสอน.....	53
2.10	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	65
3.1 ประชากร.....	65
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิจัย.....	72
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	73
4.2 การทดสอบสมมติฐาน.....	90
4.3 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิด.....	103
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	106
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	107
5.2 อภิปรายผลผลการวิจัย.....	113
5.3 ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	118
5.4 ข้อเสนอแนะทางการวิจัย.....	122
รายการอ้างอิง.....	123
ภาคผนวก.....	
ภาคผนวก ก.....	125
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	137
ประวัติผู้วิจัย.....	148

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	73
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	75
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา..	77
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุราชการ	79
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการ ฯ	81
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังต่อการใช้สื่อในโครงการฯ.....	82
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามระดับความคาดหวัง	83
ตารางที่ 8	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ที่แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการฯ.....	84
ตารางที่ 9	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามระดับความพึงพอใจ	85
ตารางที่ 10	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้สื่อในโครงการ ฯ.....	86
ตารางที่ 11	แสดงจำนวนและร้อยละ จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อในโครงการฯ ...	87
ตารางที่ 12	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงระดับการยอมรับนวัตกรรม.....	88
ตารางที่ 13	แสดงจำนวนและร้อยละของ จำแนกตามระดับการยอมรับนวัตกรรม	89
ตารางที่ 14	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความคาดหวังต่อการใช้สื่อในโครงการฯระหว่างเพศ.....	90
ตารางที่ 15	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังต่อการใช้สื่อในโครงการฯระหว่างกลุ่มอายุ.....	91
ตารางที่ 16	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังต่อการใช้สื่อในโครงการฯระหว่างกลุ่มระดับการศึกษา.....	92
ตารางที่ 17	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังต่อการใช้สื่อในโครงการฯระหว่างกลุ่มอายุราชการ.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 18	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังต่อการใช้สื่อในโครงการระหว่างระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการ..... 94
ตารางที่ 19	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการระหว่างเพศ..... 95
ตารางที่ 20	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการระหว่างกลุ่มอายุ..... 96
ตารางที่ 21	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการระหว่างกลุ่มระดับการศึกษา..... 97
ตารางที่ 22	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการระหว่างกลุ่มอายุราชการ..... 98
ตารางที่ 23	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการระหว่างระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการ ฯ 99
ตารางที่ 24	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความคาดหวังต่อการใช้สื่อในโครงการฯกับพฤติกรรมการใช้สื่อในโครงการ ฯ..... 100
ตารางที่ 25	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการฯกับพฤติกรรมการใช้สื่อในโครงการ ฯ..... 101
ตารางที่ 26	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการยอมรับนวัตกรรมกับระดับความพึงพอใจต่อการใช้สื่อในโครงการฯ..... 102

สารบัญ์แผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	74
แผนภูมิที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	76
แผนภูมิที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	78
แผนภูมิที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุราชการ	80
แผนภูมิที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่เข้าร่วม โครงการ ฯ	82
แบบจำลองความร่วมมือในการพัฒนาการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม.....	121

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย